

سر آغاز هر نامه نام خداست که بی نام او نامه یکسر خطاست

حقیقت نگار وجود و عدم

به نام خداوند لوح و قلم

نخستین سرآغاز آغازهاست

خدایی که داننده ی رازهاست

به نام آن والایی که زینت زبانها و یادگار جانها از نام اوست. سلامی سرشار از عطر گل یاس در لفافه ای از محبت و عشق پیشکش حضور پر لطفان. از اینکه توفیق رفیق گشت و سعادت مساعدت نمود تا سخنی صمیمانه با دوستان و همکاران فهیم و فرزانه داشته باشم بسی خوشحال و مسرورم .

جلسه قبل مطالبی در مورد محتوای کتاب فارسی ، تقدیم حضورتان شد، امشب برآنیم که مقداری در مورد دستور زبان فارسی با هم به بحث بنشینیم ، امید است که موجبات رضایت شما خوبان را فراهم آورد

دستور زبان :

تعریف دستور زبان ؟ دستور زبان فارسی ، دانشی است که ، درست گفتن و درست نوشتن را می آموزد و معمولاً در دو بخش ۱- صرفی (ترکیب) ۲- نحوی (تجزیه) مورد بحث و بررسی قرار می گیرد .

هدف از فراگیری دستور زبان

اساس یادگیری دستور زبان یادگیری زبان و درست سخن گفتن و درست نوشتن، تمرین و ممارست است نه آموختن دستور زبان بحث صرفی (تجزیه) ؟ اگر کلمه را خارج از جمله و به طور انفرادی مورد بحث و گفتگو قرار دهیم ، می گوییم کلمه را تجزیه کرده ایم .

اما بحث بحث نحوی (ترکیب) اگر کلمه را در داخل جمله و رابطه آنها را با هم که معنی و مفهوم واحدی را به ذهن القا می کند در نظر بگیریم ، می گوییم بحث نحوی (ترکیب) صورت گرفته است.

در هر بررسی علمی ، برای شناخت پدیده ها ، باید آنها را به عناصر کوچکی تقسیم کرد تا کار شناخت اسانتر باشد و این اصل در مورد زبان هم صادق است .

واحد های زبان از کوچکترین تا بزرگترین دارای سلسله مراتب زیر است : واج ، تکواژ ، گروه ، جمله ، جمله مستقل . که در صورت نیاز شرح آنها خدمت دوستان تقدیم می شود .

کوچکترین واحد زبان " حرف " است یا همان واج که قبلاً خدمتتان تقدیم شد.

واج ، هر کدام از اوهای زبان فارسی، و هر زبان دیگر را واج میگویند از کوچکترین واحد صوتی که میتواند تغییری در معنا ایجاد کند

تعریف حرف؟

حرفها واژگها یا گروههایی هستند که معنی مستقلی ندارند و فقط برای پیوند دادن گروهها یا کلمه ها یا جمله ها به یکدیگر یا نیت دادن کلمه ای به کلمه ی دیگر یا کلمه ای به جمله یا نمودن نقش کلمه در جمله بکار میروند حروف معنی مستقلی ندارند واسطه هایی هستند برای تکمیل معانی دیگر

انواع حروف ؟

حرف اضافه - حرف ربط - حرف نشانه - موصول - حرف ندا - حرف زاید - حرف بدل از کسره - البته دوستان اینها به طوری کلی شکل‌های حروف هستند که ما در ادبیات فارسی پایه ششم با همه ی آنها سروکار نداریم ، فقط محض اطلاع دوستان معرفی شدند . ولی دوستان به نظرم ، حروفی که در کتاب فارسی ششم ، زیاد مورد استعمال قرار گرفته اند عبارتند از ، حروف اضافه - حروف ربط - حروف ندا - حروف نشانه

حالا حروف اضافه : کلماتی یا حروفی هستند ، که دو کلمه را به هم نسبت می دهند کلمه ای را متمم قرار می دهند .

حروف اضافه : به - با - بر - برای - بهر - در نزد - درباره - پیش - روی - سوی - از برای - از روی - در نزد - از ،

تعریف حرف اضافه : اضافه به معنی نسبت است و حرفهای اضافه کلماتی هستند که معمولا کلمه یا گروهی را به فعل یا صفت برتر یا به اسم های جمع و نظایر آن نسبت میدهند و آنها را متمم و وابسته ی آن قرار میدهند

ولی یک یادآوری : حرف " تا " اگر بر پایان زمان و مکان دلالت کند حرف اضافه است و اگر دو جمله را به هم مربوط کند حرف ربط است . مانند : از تهران تا تبریز صد فرسخ است (مکان = حرف اضافه) / از صبح تا ظهر شش ساعت درس خواندیم (زمان = حرف اضافه) / برو تا برسی . (حرف ربط) از این جهت که حرف اضافه نقش متممی کلمه را مشخص میکند نقش نما نیز نام دارد و اما حرف ربط :

تعریف

حرف ربط دو کلمه یا دو جمله را به هم می پیوندند و یا بهتر است بگوییم ربط می دهند . حرف ربط کلمه ای است که دو کلمه ی همگون یا دو عبارت یا دو جمله را به هم پیوند میدهد و آنها را همپایه و هم نقش میکند یا جمله ای را به جمله ی دیگر پیوند میدهد و دومی را وابسته ی اولی قرار میدهد

الف،، کاغذ و قلم را از روی میز برداشتم در این مثال و حرف ربط است و کاغذ و قلم را همپایه ساخته به عبارت دیگر آنها را هم نقش کرده و مفعول قرار داده

ب گویند دوستی با دوستان دوست، و دشمنی با دشمنان دوست شرط دوستی است

در این جمله و دو عبارت دوستی با... و دشمنی با... را همپایه ساخته است

ج، کاغذ را از روی میز برداشتم و شروع به نوشتن کردم

در اینجا و دو جمله ی مستقل را همپایه ی هم ساخته و آنها را به هم مربوط کرده

درسته بحث خیلی کلیه و این به خاطر آمادگی دوستان برای بررسی دروس کتاب هست ، حق با شماست

حرف ربط دونه ساده و مرکب دارد ، ساده مثل : و - که - اما - ولی - اگر - مگر - چون - تا - پس - سپس - ،

حرف مرکب مثل : وقتی که - چون که - بلکه - بس که - از بهر آن که - تا این که - چنانکه - چندان که - زیبا که - اگرچه - بنابراین - هر چند

دوستان وارد بحث حروف ندا میشیم که در کتاب فارسی پایه ششم هست

حروف ربط مرکب مجموعه ای از دو یا چند کلمه هستند که معمولاً یکی از آنها حرف ربط یا حرف اضافه ی ساده هست و کلاً علاوه بر اینکه کار حرف ربط ساده رو انجام میدن وظیفه ی قیدی هم در جمله ایفا میکنن

حروف ندا ؟

حروفی هستند برای منادا کردن اسم به کار می روند. مانند: ای - ا - آیا - یا - هی

یاد آوری: ممکن است منادا یا حرف ندا در جمله محذوف باشند مانند: ای نام تو بهترین سرآغاز. کسی که = منادا محذوف است یا اینکه: بی باوران عالم! با چشم دل ببینید. بی باوران منادا است و "ای" حرف ندا که حذف شده است.

مثال

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد

البته حروف ندا جز حروف نشانه هستند

با اجازه دوستان، بریم به مبحث حروف نشانه؟

حروفی هستند که برای تعیین مقام کلمه در جمله به کار می روند. مانند: جمشید منوچهر را دید. "را" نشانه مفعولی ////
محمد کتاب حمید را داد (کسره کتاب نشانه مضاف الیهی است)

حروف عطف بیشتر در زبان عربی مرسومه ولی به هر حال این تعریفش: حروف عطف: حروفی هستند که میان دو کلمه و یا دو جمله می آیند و دومی را به اولی عطف می دهند. این حروف عبارتند از: (و، ف، ثم، لکن، أم، أو، بل، لا)

البته در ششم حرف عطف نداریم و تا به حال هم در هیچ آزمونی سوال نیامده است